

УКРАЇНА

(19) UA (11) 52797 (13) U
(51) МПК (2009)
F16C 33/30

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

видається під
відповідальність
власника
патенту

(54) САМОЗМАЗУВАЛЬНИЙ ОПОРНИЙ ПІДШИПНИК

1

2

(21) u201002552

(22) 09.03.2010

(24) 10.09.2010

(46) 10.09.2010, Бюл.№ 17, 2010 р.

(72) СМУТКО АНДРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ, СМУТКО
МИКОЛАЙ УСТИМОВИЧ

(73) ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧ-
НИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(57) Самозмазувальний опорний підшипник, що
має зовнішнє та внутрішнє кільця, в виконаних

отворах на поверхнях тертя яких запресовано ци-
ліндричні вставки з антифрикційної терморектив-
ної вуглецевої композиції, який **відрізняється** тим,
що внутрішнє кільце виконано зі ступицею, до якої
урівень та з зазором встановлено зовнішнє кільце,
з протилежної сторони - притиска шайба, у вико-
наних на поверхні тертя отворах якої запресовано
циліндричні вставки з антифрикційної терморек-
тивної вуглецевої композиції.

Корисна модель відноситься до машинобуду-
вання, зокрема, до підшипників і може буди вико-
ристана в якості опор крюкових підвісок вантажо-
підійомних кранів та осей і валів, сприймаючих
осьові навантаження.

Відомі кулькові підшипники опорні ГОСТ 6874-
75, що мають два кільця та встановлений між ни-
ми сепаратор з тілами кочення. Недоліками таких
підшипників є недостатня міцність при великих
навантаженнях, підвищений знос, труднощі змазу-
вання, які визнанні конструктивними особливостя-
ми підшипника та інтенсивне витікання мастила
під час роботи вузла.

Найбільш близький до запропонованої корис-
ної моделі є самозмазувальний підшипник що має
внутрішнє та зовнішнє кільця, в яких в спеціально
виконаних отворах на поверхнях тертя запресова-
но циліндричні вставки з антифрикційного вугле-
цевого матеріалу (прототип).

Недоліками таких підшипників є підвищений
коефіцієнт тертя на поверхнях спряження кілець,
знос підшипника, та можливість зміщення під час
роботи.

Основною задачею корисної моделі, являється
створення самозмазувального опорного підши-
пника конструктивні можливості якого забезпечили
б можливість підвищення його довговічності в

умовах великих осьових загрузок, агресивних і
забруднених середовищах та недостатнього зма-
щування.

Поставлена задача досягається тим, що само-
змазувальний опорний підшипник, який має зовні-
шнє та внутрішнє кільця, в виконаних отворах на
поверхнях тертя яких запресовано циліндричні
вставки з антифрикційної терморективної вугле-
цевої композиції, внутрішнє кільце виконано зі сту-
пицею, до якої урівень та зазором встановлено
зовнішнє кільце з протилежної сторони - притиска
шайба, у виконаних на поверхні тертя отворах якої
запресовано циліндричні вставки із антифрикцій-
ної терморективної вуглецевої композиції.

Суттєвої відмінністю запропонованого підши-
пника від прототипу є введення в його конструкцію
притискної шайби та конструкція внутрішнього
кілця виконана зі ступицею для розміщення над
нею урівень зовнішнього кілця та шайби. Така
конструкція підшипника запобігає осьовому змі-
щенню кілець під час роботи, зменшенню їх зносу
та підвищенню довговічності. Товщина ступиці,

тобто різниця діаметрів $d_1 - d$, складає $\frac{1}{4} \div \frac{1}{5}$ час-
тину від половини різниці діаметрів $\frac{D_1 - d}{2}$. Ця

(19) UA (11) 52797 (13) U

величина являється найбільш раціональною з точки зору міцності ступиці. Збільшення товщини ступиці призведе до зменшення розмірів антифрикційних композитних вставок на зовнішньому кільці та притискній шайбі, а зменшення товщини ступиці може викликати її поломку. Довжина ступиці і дорівнює ширині підшипника B , а ширина торцевої поверхні тертя внутрішнього кільця в складає приблизно $\frac{1}{2}$ частину ширини підшипника. Подальше

збільшення розміру в приведе до зменшення товщини притискної шайби та труднощів запресування в неї змазувальних антифрикційних вставок. Торцеві зазори між внутрішнім і зовнішнім кільцями та притисною шайбою складають приблизно від 1 до 2мм.

На Фіг.1, 2 зображено самозмазувальний упорний підшипник який має зовнішнє 1 і внутрішнє 2 кільця, притискну шайбу 6 та розташовані в них вставки 3, 4, 5 із антифрикційної самозмазувальної вуглецевої композиції, наприклад на основі графіту в суміші з порошком олов'янистої бронзи, бакелітового лаку, рослинним маслом, та затвердником, патент №29426 від 15.11.2000 року.

На Фіг.3, 4 показано конструкцію зовнішнього кільця, на Фіг.5-6 та 7-8 - конструкції внутрішнього кільця і притискної шайби, в яких виконано спеціальні отвори для розміщення вставок із антифрикційної вуглецевої пониженої хрупкості композиції.

В ролі основного наповнювача може бути, прийнятий графіт ливарної марки ГЛ-1 ГОСТ 5279-74, який являє собою порошок з дрібних фракцій. Цей графіт найбільш придатний для виготовлення різних деталей для самозмазуючих вузлів тертя.

Розміри антифрикційних вставок залежить від розмірів підшипників. Виходячи з практичного опиту встановлено, що найбільш оптимальними діаметрами вставок являються 6; 8; 12; 15; 20мм. Вставки розміщуються на робочих поверхнях так,

щоб вся труща поверхня перекривалась і змащувалась вставками. З ціллю ефективного змащування вставками повинно бути зайнято 60-65% робочої поверхні кільця підшипника. При незначних навантаженнях підшипників вставками може бути зайнято до 70-75% робочої поверхні. Перевищення вказаних значень може призвести до послаблення міцності підшипникових деталей та їх поломки.

Переваги опорних самозмазувальних підшипників розробленої конструкції:

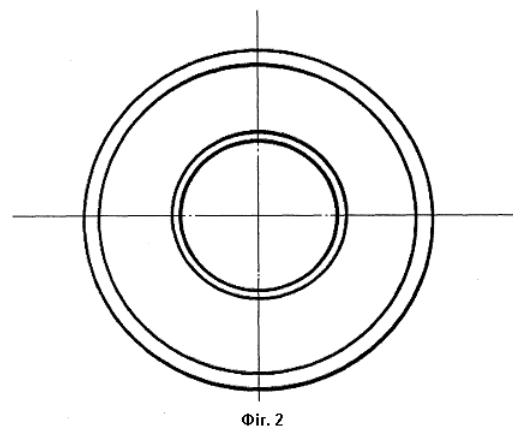
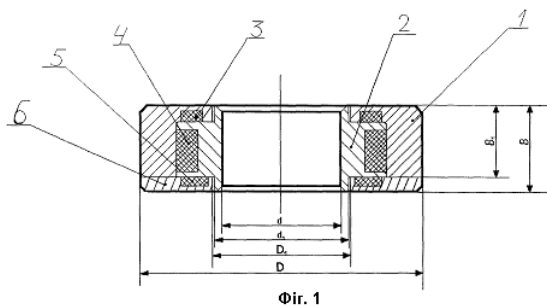
1. Запропоновані підшипники мають значно більшу міцність та навантаженість ніж аналогічні опорні стандартні кулькові підшипники.

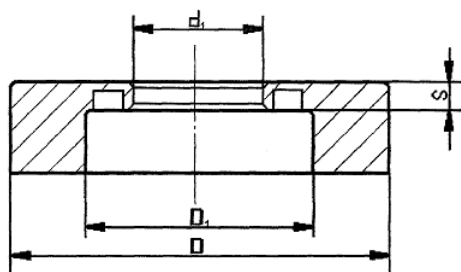
2. Запропоновані підшипники можливо використовувати в обладнанні працюючому в агресивних та абразивних умовах, у вузлах тертя з мало достатнім змащуванням або його відсутністю. Термін їх довговічності при невеликих швидкостях може бути підвищений в 2 рази та значно більше порівняно з стандартними кульковими підшипниками. Розроблені конструкції самозмазувальних підшипників можливо широко застосовувати у підйомно-транспортному обладнанні, наприклад у крюкових підвісок кранів.

3. Тертя ковзання яке характерно для самозмазувальних підшипників, що складаються з зовнішнього та внутрішнього кілець в яких запресовані вставки із антифрикційної композиції, змінюється в запропонованій конструкції тертям ковзання - кочення, що зменшує знос поверхонь тертя.

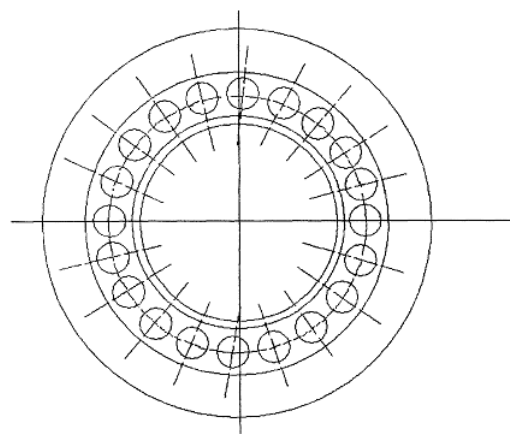
4. Застосування запропонованих підшипників сприяє так же не тільки скороченню простоїв в обладнанні, але і їх витрат.

Підшипники опорні самозмазувальні було виготовлено та випробувано на вантажно-транспортному обладнанні складу електромеханічного заводу, що підтвердило їх працездатність.

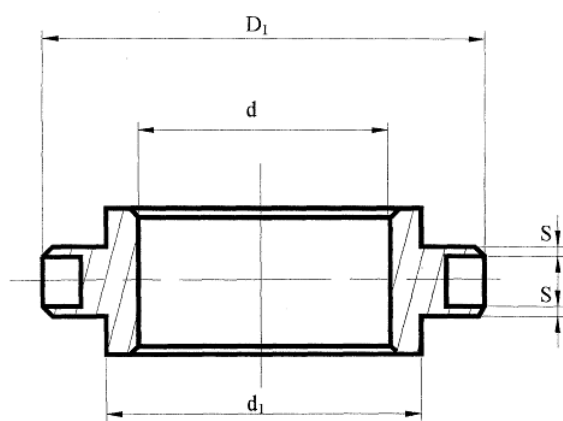

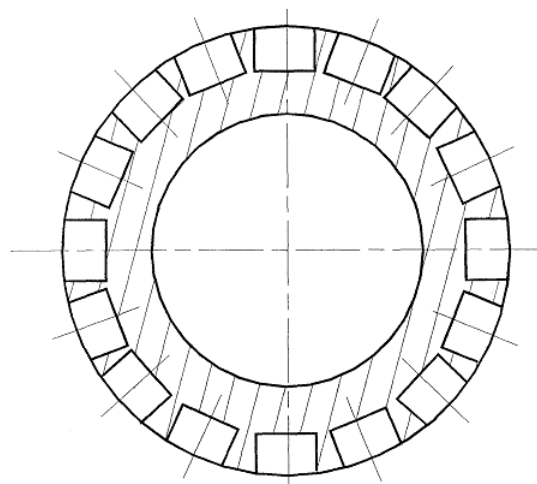
Фиг. 3

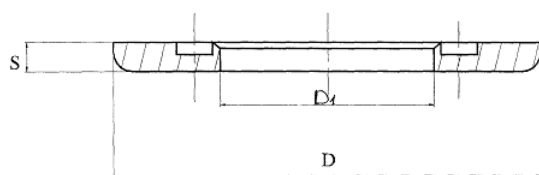
Фиг. 4

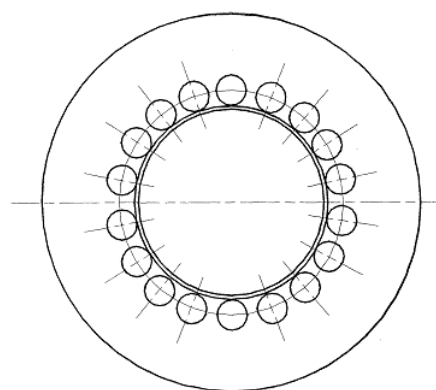
Фиг. 5

Фиг. 6

Фиг. 7

Фиг. 8